

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 210 (3372) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Hitterjesztés a jogélet magasságából

(P. A.) A Birói és Ügyészi Egyesület Nagyváradon tartott országos közgyűlése nemcsak a magyar jogélet szakemberei részére jelentett tartalmas seregszemlét, hanem hivatva van rá, hogy az egész magyar társadalom érzése lendületet, önbizalmat és hinni tudást mérítsen belőle. A jog eszméje maga is a társadalom biztonságának, erkölcsi rendjének a célkitűzéseit foglalja magában és e jogeszmé alkalmazásának a szervezete és gyakorlása egyértelmű az emberek együttélésének a megnyugtatásával, az önző túlzások kiküszöbölésével, s az emberi gondolkodás rázoktatásával, hogy — nemcsak jogok vannak, hanem kötelezettségek is. A kötelezettségek egyenlőségéből lez az a jog, ami az igazság megközelítésére vezet, s az igazságosság összhangját tudja elhozni az emberek közé.

Klasszikus volt a közgyűlésen az igazságügyminiszter ráutalása, hogy a magyar jogrendszer kilencszáz éves multja egyik belső titka volt nemzeti életünk megmaradásának. A közgyűlés elnöke, Vladár Gábor kuriai tanácselnök megnyitójában is úgy kiemelkedik hétköznapiaink kínos és viharos válságu vergődéseiből, mint valami világító fehér tűzszlop a menekülő és bújdosó tömegek előtt. Ez a megnyitó beszéd a mostani világháborúban Magyarországon előszöretve a háború jelenségét olyan méltóság alá, mely valami fenéséges magasságból nézi az emberi küzdelmeket. Onnan látva a háborúnak is van hivatása, hogy megakadályozza a fejlődések útjából akadályokat hártson el és elnyomott igazságokat keltsen életre. Ilyen értelemben a háború is a folytonos emberi haladás ügyét szolgálhatja. Haladásellenesség csak akkor válik, ha emberietlen eszközökkel és csupán a kegyetlenség öncélúságával folytatják azt a háborút. Nem igazságok eldöntésére, nem az igazságokért való küzdő erőknél a fölmérésére, hanem az erőszak pusztító kedvének és hatalmaskodásának a megmutatására.

Ezzel a magyar jogélet egyik kitünősége ítéletet mondott arról, hogy a mai világháborúban az igazságért küzdés helyes és jövőt biztosító: csak az emberietlen hadviselési mód az, amit a jogérzés, az igazság érzése, a népek erkölcsi életösztöne jóvá nem hagyhat. És ami Isten törvénye szerint se lehet dadalmas, mert nem hozhat jót, nem hozhat az emberiség viszonyaiban több fejlődést és haladást. Ennek a lélekmagasságból jött ítéletnek biztató melegségű volt a végső következtetése: Isten törvényül adta az embernek az életet, s a törvénye szerint küzdő ember élni fog a világháború után is meg fog maradni több tökéletességben.

A sok hamis békepropaganda között a küzdés békéjének és az Istenben való bizásnak ez a szava jóleső melegséget önt az igazságért küzdő magyar társadalom lelkébe. A magyar jogélet fényes találkozója hozta nekünk ezt az életadó melegséget, s mi csak mélyeséges hálával és új életbizodalommal tudjuk köszönni ezt a gyönyörű lélekadományt.

Moszkvában ül össze a szövetségesek háromhatalmi értekezlete (?)

Oroszország külpolitikai célja még mindig rejtély az amerikai közvélemény számára — Fontos belpolitikai események várhatóak Horvátországban

Stockholmból jelentik: (MTI) Az Afonbladed azt írja, hogy Kollontai aszszony nagykövetté történt előléptetése fontos politikai értekezletre utal, amelyet a nagyhatalmak képviselői rendeznek Stockholmban. Kollontai aszszony így egyenrangú lesz azokkal, akik a szövetséges hatalmakat képviselik majd az értekezleten. Előléptetése tehát nem jelenti azt, hogy a stockholmi szovjet követséget emelték nagykövetség rangjára.

Baselből-jelentik: (B. T.) A háromhatalmi értekezletre irányuló diplomáciai tárgyalásokban hirtelen nem beszélnek már Londonról, mint várható székhelyről, hanem Moszkváról — írja a Basler Nachrichten. Ugy látszik, hogy az angolszások kénytelenek voltak engedni a szovjetnek, mert különben aligha tudták volna a zöld asztal mellé hívni. Nagy jelentőséget tulajdonítanak az ilyen kis kéréseknek is, tekintettel arra a célra, hogy megegyezhessenek a szovjettel. Londonban erősödik a benyomás, hogy Quebecben és Washingtonban az angolszás kapcsolatok igen jelentősen szorosabbra fűződtek, annak ellenére, hogy nem tettek közé semmiféle meglepő eredményt sem. Az a benyomás is erősödik, hogy az oroszoknak az angol-orosz szövetség mellett angol-amerikai-orosz szövetséget ajánlanak fel, aminek két előnye lenne, még pedig Amerikának az elszigetelődésbe való visszacsúszását akadályozná meg és a szövetségesek bizonyítékot adnának, — amellyel az oroszokat meggyőzhetnék, hogy nekik a szerződésben felajánlanak a jövőben minden kívánatos biztosítékot. Így az oroszok lemondhatnának az ugynevezett biztonsági záradékról.

Rögtönzött minisztertanácsot tartottak Londonban Churchill megérkezése után

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Churchill Londonba való megérkezése után a Downing Streetre hajtattott, ahol rögtönzött miniszteri megbeszélést tartottak.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Svészka Dagbladed newyorki tudósítója jelenti, hogy a legfontosabb kérdés, amely az amerikai országgyűlés legközelebbi ülésén a megbeszélések tárgya lesz, Amerika állásfoglalása a háború utáni kérdésekről. Az országgyűlés vezetői arra törekednek, hogy a lehető leggyorsabban és a lehető legkevesebb ellenállással nyilatkozzanak a háború utáni kérdésekről. Az azután következő fontos kérdések a

következők: A családok mozgósítása, új adók, az évi élelmiszerellátásra vonatkozó ügyek. Az állam által létesített egyik bizottság a munkaügyek felülvizsgálásakor megállapította, hogy az elkövetkezendő 10 hónap alatt 2,600.000 embert kell más munkába alkalmazni, mint eddig. Több állam kormányzója Washingtonban azt követelte, hogy aratáshoz kiegészítő munkásokat alkalmazzanak, még pedig hadifoglyokat. Ha ezt nem hagyják jóvá, a termést nem tudják betakarítani. A Dagens Nyheter azt írja, hogy Oroszország külpolitikai célja az amerikai közvélemény számára még mindig rejtély.

700 halottja van eddig a Nantes elleni terrortámadásnak

A Pest írja: Zürichbe érkezett jelentés szerint az utolsó 24 órában a szövetséges légitámadások Lille ellen intéztek légitámadást. Brit bombázórajok vasárnapra virradóra a Rajna vidék városait támadták.

Zürichbe jelentés érkezett arról, hogy a szövetséges csapatok megszállták Szardíniát, miután a német védők Korzika szigetére vonultak vissza. Szardíniának a változott helyzetben már nincs különösebb jelentősége.

Páris. (MTI) A NTI, jelenti: A Nan-

tes ellen intezett angolszás bombatámadás halálos áldozatainak száma eddig 700. Vasárnap 300 áldozatot temettek el. A La France Socialiste összeállítja az utóbbi 4 nap alatt az angol-amerikai bombázások által megölt francia lakosok jegyzékét. A halottak száma meghaladja az 1100-at. Petain államfő vasárnap a Bordeaux és környéke polgármestereinek küldöttsége előtt állásfoglalt a francia területek bombázása ellen. Kijelentette, hogy bombázásokkal akarják Franciaországot enged-

kenységre bírni. Franciaország azonban nem engedi magát megfélemlíteni. Hangoztatta, hogy mindenkinek fokozott erővel kell dolgoznia az ország létérdekeinek megóvása érdekében.

Hogyan könnyítette meg Badoglio a szövetségesek partraszállások műveleteit

Londonból jelentik: A szövetségesek főhadiszállása most tett közzé egy jelentést, mely szerint egy amerikai küldöttség már a fegyverszüneti egyezmény megkötése előtt Rómában tanácskozott. A fegyverszünet létrejötte pillanatában két amerikai katonatiszt tartózkodott Rómában, akik Eisenhower megbízásából fontos katonai küldetésben voltak az olasz fővárosban. Az amerikai katonatisztok az éjszaka közepén Rómában tanácskoztak Badoglioval. A két magasrangú amerikai katonatiszt római útját még a liesszaboni fegyverszüneti tanácskozás idején készítették elő. Egyenruhában teljesítették feladatukat, mert különben letartóztatták volna őket, mint kémeket. A két amerikai tisztet, akik Palermóból indultak, egy olasz tiszt várta az olasz partokon s kijelentette, hogy a tengerből halászták ki őket. Gépkecsin tették meg az útát Rómába és titokban tartott helyen szálltak meg. Az olasz tiszt éjszaka kicérte őket Badoglio villájába. Olasz járőrök többször feltartóztatták a gépkecsin, de a kicérő olasz tiszt mindig lehetővé tette az átjutást. Badoglio villájában a két amerikai tisztet a könyvtárazobába vezették, ahol Badoglio már várt rájuk. Itt Badoglio ezt mondta:

— A szövetségesek barátai vagyunk és csak a pillanatot várjuk, mely lehetővé teszi számunkra a hozzájuk való csatlakozást.

A két tiszt ezután egy olasz szikratávirás segítségével közölte az eredményt Eisenhowerrel, akitől azt a parancsot kapták, hogy térjenek vissza a főhadiszállásra. A két tiszt útjának eredménye nagy mértékben hozzájárult a szövetségesek partraszállási hadműveleteinek sikeréhez.

Zágrábból jelentik: (MTI) A horvát távirati iroda közli az usztasa főhadiszállás közleményét, amely szerint Pavelics államvezető elnöklete alatt szeptember 17-én összeült a poglovniki tanácsa. Az ülés három órán át tartott. Ugy hírlik, hogy igen fontos belpolitikai kérdéseket vitattak meg. Lehetséges, hogy a közeljövőben igen fontos belpolitikai események történnek.

Semmiféle katonai előnyt nem hozott a szövetségesek számára a Badoglióval kötött fegyverszünet

Salernónál rövidebb ellenállási vonalat létesítettek a németek az összes délolaszországi erők egyesülése után Keleten tervszerűen folynak a német hadmozdulatok

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelenti a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnokság közli: A keleti arcvonal déli szakaszán hadmozdulataink tervszerűen folynak. A nagy erővel utánunk nyomuló ellenséget visszevertük. A középső arcvonalon Jenától nyugatra és Bjeitől délre, továbbra is súlyos harcok folynak, melyek során erős ellenséges kötelékek támadásait vertük vissza. A keleti harc vonal többi szakaszán, a kubáni hídfőnél folyó élénk helyi jellegű tevékenységrek eredménytelen szovjet támadásokon kívül, nem voltak jelentős események.

Salerno környékén a már két hét óta tartó súlyos harcok nem hozták meg az angolszászok számára a várt hadászati eredményt. Nem sikerült a délolaszországi német hadosztályokat elvágni. A nyomozó főlényben levő ellenséges erőkkel szemben csapataink megakadályozták a hídfő kiszélesítését, és ellentámadásokkal, szűk parti sávra szorították össze az ellenséget, mely a harcok során súlyos veszteségeket szenvedett. A német hadvezetésnek összes fontos berendezések szétrombolása után, a kivont német csapatokat a Salerno környékén álló hadosztályokkal egyesíteni. A Badoglió-kormány árulására alapított támadási terv ezzel végleg meghiúsult. Eddig beérkezett, de még nem teljes veszteséglista szerint az ellenség halottakban és sebesültekben több, mint tízezer, foglyokban 4429 embert vesztett, 153 páncélost, 54 löveget, 52 gránátvetőt, valamint sok könnyű és nehéz fegyvert és igen sok hadianyagot megsemmisítettünk, vagy zsákmányoltunk. Az ellenséges partraszálló hajóhadból a szeptember 8—17-ig terjedő időben 3 cirkálót, 2 rombolót, 1 torpedónaszádót, 15 partraszállító hajót és 9, összesen 58 000 tonnát kitevő szállítóhajót, pusztítottunk el. Ezenfelül 2 cirkálót, három rombolót, egy partraszállítóhajót, egy nagy tartályhajót olyan súlyosan megrongáltunk hogy elvesztésükkel számolni lehet. Egyéb hadihajókon kívül 123 szállítóhajót és tartályhajót, mintegy 650 000 tonnával, valamint 9 partraszállítóhajót és egy órhajót megrongáltunk.

A salernói térségben és Salernótól délre szombaton is elkezdődött harcok folytak. A délolaszországi állomásozó összes német kötelékek egyesülése után, csapataink tervszerűen elkezdtek az ellenségtől és rövidebb ellenállási arcvonalat létesítettek. Egy német tengeralattjáró a salernói öbölben elsüllyesztett egy angol rombolót és súlyosan megrongált egy nagy tartályhajót.

A légi erők kötelékei megrongáltak egy rombolót, súlyosan eltaláltak több ellenséges szállítóhajót, 11 ellenséges repülőgépet lőttünk le. Német repülők szombaton az Atlanti Óceán fölött lőtték egy négymotoros bombázót és egy nagy tehervitort, melyet négy motoros repülőgéppel vontatott.

Berlin. (MTI.) A Salernói öbölben a német vonalakat visszavonták az öböltől keletre levő magaslatra, anélkül, hogy az angolszászok befolyásolhatták volna a mozdulatokat. Minden fontos út és terepszakasz változatlanul német ellenőrzés alatt van. Hogy milyen csekély mozgási lehetősége van az 5-ik hadseregnek, abból is kiténik, hogy az amerikai és brit hadosztályok között a Salernói-öbölben még nem tudták helyreállítani az összeköttetést. Salernótól nyugatra egy német harcscsoport fontos magaslatot vett el a britektől, akiknek ellentámadása tetemes veszteségükkel meghiúsult. Majd elváltak, hogy megismétlik a Nápoly felé irányuló vállalkozásukat. A német légi erők az utóbbi 48 órában éjjel-nappal bombázza az angolszászok partraszállító hajóhadát. A hajók legnagyobb része csapatokkal együtt süllyedt el az öbölben.

csapatok Közép- és Északolaszországban több angol fogolytáborot biztosítani tudnak. Nagyrészüket átvitték Németországba. Eddig összesen 25 ezer brit hadifoglyot fogtak el. Egyes esetekben árulók kinyitották a táborokat, ahonnan kiszabadították a hadifoglyokat, nagy részüket azonban ismét elfoglalták. Az Interinf összefoglalóan megállapítja, hogy a Badoglió-féle fegyverszünet semmiféle katonai előnnyel sem járt a szövetségesekre.

Németországba szállították az olaszországi angol hadifoglyok nagy részét

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti az olaszországi helyzetről: Már most megállapítható, hogy a brit-amerikai hadvezetés a Badoglióval kötött fegyverszünetért vívott harcot lényegesen részben elvesztette. A szerződésnek elsősorban Olaszországnak Eisenhower hadserege által való inváziójának megkönnyítését kellett szolgálnia. A német csapatok villámgyors ellenintézkedése azonban ezt a tervet meghiúsította. A váratlan ellenállás, amelybe az ötödik hadsereg ütközött, nemcsak a közeli csapatok ütközésségét érintette érezhetően, hanem felborította Eisenhower menetrendjét is. Calabriában, ahol a németek kezdettől fogva a késleltető célú ellenállásra építették fel terveiket, a katonailag fontos berendezéseket és utakat német alaposítással elpusztították. A Duce kiszabadításával a fegyverszünettel kapcsolatos tervek harmadik pontja is megbukott. Badoglió még a brit hadifoglyokat sem tudta kiszabadítani, amint a fegyverszüneti szerződés követelte. A német

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A Dnyec és a Dnyeper között a német csapatok mozdulatai nyugat felé

harcú erejük biztosítása mellett hámlatraméltó pontossággal folynak. Pavlovgrad környékén elkezdődött közelharcok alakultak ki. A bolsevistáknak sikerült kisebb eredményeket elérniük, a németek azonban megtartották állásaikat, anélkül, hogy egy talpalatnyi földet feladtak volna. A szovjet erős rohamcsapatai itt némi helyen kisebb betöréseket értek el. Charkovtól nyugatra újabb erős támadásokat zúztunk szét. A német utóvédek a szovjetnek tetemes veszteségeket okoztak. A német fő-

Javult az időjárás a kubáni arcvonalon

Javult az időjárás a kubáni arcvonalon

Javult az időjárás a kubáni arcvonalon

Mozik műsora:

APOLLO: A király bolondja (Rigolettó).
BELVÁROSI: 5 óra 40.
CASINO: Anyámasszony katonája.
KORONA: Magyar kívánsághangverseny.

arcvonalat mindenütt megtartották. Két német páncélelhárító üteg 14 harcocsit semmisített meg. A kubáni hídfőnél is javult az időjárás. A szovjet szombaton az egész német arcvonal ellen a kubáni hídfőtől délre több helyen támadott. Vállalkozásuk még a főarcvonal előtt fennakadt. 27 szovjet páncélost kilöttek.

Maradandó pusztítást végeztek a németek a Spitzbergákon lévő angol támaszponton

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A német haditengerészeti és szárazföldi erők legutóbbi rajtaütése a Spitzbergákon létesített brit támaszpont ellen, az ottani berendezések maradandó elpusztításával járt, úgyhogy a britek nem számíthatnak arra, hogy belátható időn belül, újból megtelepedjenek a Spitzbergákon. Szeptember 17-én a német légi erők távolfelderítői megállapították, hogy az annakidején felgyújtott telepek egy része még mindig égett. Főként a bányászumekben és ezen-csuszatókban tombolt nagyarányú és heves tűz. A brit támaszpont helyreállítására és az ottani szénzállítás folytatására ezek szerint nem lehet gondolni.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A rádió vasárnap este jelentette, hogy japán tengerészeti repülők szombaton heves támadásokat intéztek az új georgiai Munda mellett lévő észak-amerikai állások ellen, melyekben sokhelyen tüzvészeket okoztak. A japán gépek sértetlenül tértek vissza.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A rádió közlése szerint az amerikai repülők szombaton ismét támadást kíséreltek meg Hankau ellen. A japán léghárítók tüze miatt azonban a cél előtt kénytelenek voltak visszafordulni.

Végetért Churchill amerikai látogatása

Októberre várják az angol-amerikai-szovjet külügyminiszteri értekezlet összehívását

Lisszabon. (MTI.) A brit hírszolgálat jelenti: A Sunday Times külügyi munkatársa azt írja, hogy a Nagybritannia, Amerika és Oroszország külügyminiszterei között tervezett értekezlet előkészítése annyira haladt, hogy az értekezlet megtartását októberre várják. A tanácskozások időpontját és helyét még nem állapították meg, valamint a tanácskozások programját sem. Legjobban London felel meg.

Lisszabon. (MTI.) A brit hírszolgálat különjelentésben közli, hogy Churchill angol miniszterelnök visszaérkezett Amerikából. A külügyminisztérium hivatalosan jelenti, hogy az angol miniszterelnök felesége és az angol tájékoztatói miniszter kíséretében Angliába érkezett.

London. (MTI.) Az angol híriroda jelenti, hogy Churchill amerikai látogatása végetért. Amióta Churchill átvette az angol kormány vezetését, ez volt leghosszabb külföldi tartózkodása. Már elkészült arra, hogy a képviselőház előtt részletesen beszámoljon

a Roosevelttel történt hatodik találkozásáról. Ebben a beszédben rámutat olyan részletekre is, melyekből következtetni lehet Európa jövő eseményeire. Utazásának egyik legfontosabb eseménye, hogy kimélyítette

a kapcsolatokat Nagybritannia, Kanada és az Egyesült Államok között. Amerikai útja és ottani munkálkodása különösen nagy eredményt jelent ha létrejön a Churchill—Roosevelt—Stalin találkozó

Elhagyta Moszkvát az Egyesült Államok ottani nagykövete

Ankara. (MTI.) Standley tengernagy, az Egyesült Államok oroszországi nagykövete elhagyta a Szovjetet és Washingtonba utazott.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti, Londonból jelentik, hogy jól tájékozott washingtoni körök úgy tudják, hogy Sumner Standley tengernagy utódaként marad Moszkvában. Standley hirtelen hazautazása bizonyos valószínűsüségét ad ennek a véleménynek.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti, Washingtonból jelentik, hogy a chilei külügyminiszter Washingtonban új-

ságiroknak kijelentette, hogy Chile jelenleg nem szándékozik felvenni a kapcsolatot a Szovjettel. Ami Chile bekapcsolódását illeti az általános kontinentális védelmirendszerbe, ezt a kérdést bizonyára megtárgyalják majd a bekezdéskezleten.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Mussolini ismertette a rádióban erőszakos eltávolításának körülményeit

Kiadta a parancsot, hogy újból fegyvert kell fogni, mert csak vérrel lehet lemosni a gyalázatot — Többnapos látogatáson volt a Duce Hitlernél

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A Duce kiszabadulása után több napos látogatást tett a Führernél.

Róma. (MTI.) A Német TI jelenti: Mussolini szombat este a rádióban beszédet intézett az olasz néphez. Beszéde elején vázolta az eseményeket, amelyek július 25-ike óta lejátszódtak. Rámutatott arra, hogy a királlyal alig 20 percig tartott a tanácskozási és hangsúlyozta, hogy minden megértés lehetetlenné vált, mert a király már előzően döntött. Azután elmondta, hogyan tuszkolták egy betegszállító kocsihoz azzal az ürüggyel, hogy meg akarják védelmezni és hogy szállították egyik kaszárnyából a másikba, majd Ponza szigetére, onnan Maddalena szigetére és végül a Gran Sasso sziklái közé. Következett a kiszabadítás drámai jeleneteinek leírása. Elmondta, hogy az első német ejtőernyősök délután két órakor bukkantak fel és az egész akció alig öt percig tartott. Az őrség belátta, hogy hiábavaló volna az ellenállás és nem adott le egyetlen lövést sem. Az egész vállalkozás a német szervezethez ragyogó bizonyítéka volt.

Badoglio tönkre akarta tenni mindazt, amit a fasiszmus 20 év alatt alkotott

Mussolini megállapította, hogy Badoglio tönkre akarta tenni mindazt, amit a fasiszmus 20 éven át felépített. A felelősségrevonásnak egészen fennről a király személyétől kell elkezdődnie. A királyt azzal vádolta, hogy a defetista propaganda központja volt a háború kezdete óta. A trónörökös pedig azzal, hogy bár a déli hadseregrészek parancsnoka volt, egyetlen egyszer sem jelent meg a fronton. Ugyanaz az uralkodó, akinek a trónját húsz évvel ezelőtt megmentette, most ellene fordult és a szuronyok hegyére akarta építeni uralmát. A király eljárásáról az egész világnak meg van a véleménye. Az olasz katonának, aki vitézül harcolt, a polgári lakosság előtt szégyenkezve kell tennie, hogyan fegyverzik le saját szövetségeseit.

Tekintettel arra, hogy a Savoyaház nem volt képes teljesíteni történelmi feladatát, elvesztette további jogosultságát. Az olasz nép alapjában mindig köztársasági érzelmű volt. Az az állam, melyet most teremtenek meg, a szó legigazibb értelmében nemzeti és szociális lesz. Mussolini a következő négy pontban jelölte meg a köztársasági fasiszta párt programját:

1. Újból fegyvert kell fogni, mert csak vérrel lehet lemosni a gyalázatot.
2. A hadsereget és miliciát azonnal meg kell szervezni.
3. Felelősségre kell vonni mindazokat, akik bűnösök, de különösen azokat, akik július 25-én átpártoltak a Badoglio-kormányhoz és ezzel az ellenséghez.

4. A plutokráciát megszüntetik és az államot szociális alapokra helyezik.

Mussolini hangsúlyozta, hogy Olaszország nagy szövetségesei, a Német Birodalom és Japán sohasem fognak kapitulálni, hanem a végső győzele-

mig folytatják a harcot. Beszéde végén felhívta a véderőt és az olasz népet, hogy folytassák a harcot és a munkát.

Ricci altábornagy átvette a fasiszta milícia parancsnokságát

Róma. (MTI.) A római rádió jelenti, hogy Renato Ricci altábornagy a fasiszta milícia parancsnoka táviratban jelentette a Duce-nak, hogy

Másfélmillió főnyi angolszász csapat nyugateurópai partraszállását követelik az orosz szakszervezeti kiküldöttek

Az angolszászok viszont orosz területek átengedését kívánják a Japán elleni hadműveletek céljaira

Lisszabon. (MTI.) Londoni jelentés szerint a brit szakszervezeti értekezlet folytatódó tárgyalásán *Cytrine* válaszolt az orosz kiküldötteknek a második harcteret sürgető felhívására. Amit az oroszok követelnek, nem kevesebb, mint másfélmilliónyi angolszász csapatnak partraszállása Nyugateurópában. Az oroszok lebecsülik azt, ami a Földközi-tengeren történik. A második harcteret *Stalin* már 1941-ben sürgette és hangoztatta, hogy jobb lett volna, ha az angol szakszervezetek megfogadták volna a tanácsát és nyomást gyakoroltak volna a brit kormányra. Ez a kísérlet még akkor történt, amikor Amerika nem avatkozott be a háborúba. Vajon mi biztosította volna, hogy az

ilyen kísérlet ne fulladjon kudarcba? Nem szabad elfelejteni, hogy Angliának eggyel több ellensége van, mint Oroszországnak, tudniillik Japán. A háborút nagyon megkönnyítenék, ha orosz részről bizonyos területeket bocsátanának az angolszászok rendelkezésére, ahonnan Japánt támadhatná. Meg kellene érteniök az orosz szakszervezeteknek, hogy e tekintetben gyakoroljanak befolyást az orosz kormányra.

Vajon adott esetben megtennék-e ezt? Nem engedhetjük meg, hogy az angol-szovjet barátság, amely a szakszervezeti kérdések megoldására alakult, olyan szócátákba bocsátkozzék, amely könnyen széthuzásra vezethet. A lapok a szövetség megsejtését

seként írják arról a jelenetről, amely *Magler* amerikai szakszervezeti vezetőnek ezt a bejelentését követte, hogy az amerikai munkásszövetség is óhajtja a három nagyhatalom közös győzelmét, a háború utáni újjáépítés érdekében, azonban nincsen abban a helyzetben, hogy az orosz szakszervezetekkel közelebbi kapcsolatot létesítsen, mivel az orosz szakszervezetek nem demokratikus szabadszervezetek, hanem az orosz állam szervezetei.

Bulgáriában nem teljesültek az angolszász remények

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A német sajtó részleteken ismerteti az új bolgár kormány nyilatkozatát. A Berliner Börsenzeitung ezzel kapcsolatban többek között így ír: Boris király halála és a bolgár miniszterelnök személyében beállott változás után, az ellenséges táborban úgy gondolták, hogy Bulgáriában fejtelenség lesz urrá és azt remélték, hogy az ország könnyű zsákmánya lesz azoknak, akik az elhunyt uralkodó örökségének vészét kívánták. Bozsilov miniszterelnök kormánynyilatkozata véget vetett ezeknek az illúzióknak. A bolgár politika nem szenvedett törést és kitart amellett az irány mellett, amelyet elhunyt nagy uralkodója hagyatékul hagyott reá.

Súlyos éhségkatasztrófa Indiában. Bangkokból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Az élelmiszer helyzet egész Indiában szemmel láthatóan romlik. A központi tartományok kormánya elhatározta, hogy azonnali hatállyal korlátozza az élelmiszeradagokat. Bengali tartomány kormányzója kijelentette, hogy az ország történetében a mostani éhségkatasztrófa a legsúlyosabb.

Az APOLLO idénnyitó műsora KEDDEN:

JOMADAR

Bónyi Adorján vidám regénye után

Főszereplők:

Pelsőcy Irén, Szilassy László, Ajtay Andor,
Mály Gerő, Maklár Zoltán, Vaszary Piri,
Pethes Sándor

Előadások kezdete: 4, 6, 8 órakor. Vasárnap
11 órakor matiné helyérek!

Jegyelővétel egész hétre

Hétfőn: A KIRÁLY POLONJJA (Rico'ette)

Igy látja a nagykőrösi szem Nagyváradot...

Egészen véletlenül a kezembe került a Nagykőrösi Hírlap c. hetilap folyó évi augusztus hó 28-ki száma. A hat oldalas lap első oldalán a következő címet pillantottam meg: „Nagyváradon — nagykőrösi szemmel.”

Megtudjuk a cikkíró Farkas László úrtól, hogy az egész Európát bejárta és a nagyvárad vonatkozású című cikk hat hasábjából, amelyből mindössze egy fél hasáb foglalkozik a címben foglaltakkal, hogy milyen stílusok fejlődtek ki eddig a művészetekben és hogy minderről Farkas úrnak mi a véleménye, egyet azonban még sem tudunk, hogy ezek után egyáltalán miért volt szükség művészeti szakmunkákat, lexikonokat és folyóiratokat szerkesztetni, ha Farkas úr ezeket a dolgokat, mint született nagykőrösi úgy is jobban tudja.

Minket azonban az öt és fél hasáb, amelyben rólnak már szó sem esik, egyáltalán nem érdekelné, ha a cikk bevezetőjében a cikkíró úr nem szögezné le a maga egészen eredeti bírálatát Nagyváradról. Ime:

„Járom a várad utcát és nézem ezt a nagyva, lármas, érdekes, egyszerre városi és falusi várost. Nagyvárad mindig díszkedett a nyugatias kultúrájával, de az arcán félreismerhetetlenek a keleti vonások. Büszke a múltjára, de a város külső képén mégis a század eleji szeccszó uralkodik. Hiába a méltóságos Székesegyház, a nemes vonalú Szigligeti

színház, egynéhány komoly szépségű ház, és magánépület, utcahosszat csak félretaposott, bidres-bodros indokolatlanul formátlan, csak azért is nem egyenes, mindenáron másforma építmények rikoltoznak és karcolják a szemlélő szemét. Látszik, hogy Nagyvárad akkor élte a fénykorát, a nagy fejlődés és virágzás időszakát, amikor ez a tüzelt, vassal „új” stílus volt uralkodó. Akkor fejlődött kis, vidéki, bár nagy múltú városból keleti metropoliszá, Körös-parti Páriszá, avagy Athéná, a felpeszülő magyar szellemi élet egyik fő idegducává és — el ne felejtjük — az Erdély és Tiszántul, sőt az Alföld közötti kereskedelem egyik legfontosabb csomópontjává. Borzasztóak ezek a málfintorok. Közöttük üdítő oázisként hatnak azok a néhány éves „skatulya” házak, amelyek bámulatos harmonikusán simulnak hozzá régi, becsületes formájú épületekhez is. Bizonyosságul annak, amit egy jeles írónk mondott, hogy a gótika óta ez a mostani leegyszerűsített, ugynevezett Bauhaus stílus az első komoly konstruktív építészeti stílus, amely nem a díszítő elemek zsarolói kényszerre alatt szerkeszti meg visszafelé az épületet, hanem a belső konstrukció törvényszerűsége és a használati cél szükségessége alapján képezi ki a külső formát, stb. stb.” és ez aztán így megy legalább hétézer ennyi terjedelemben tovább.

Szent László — Várad délkör — Tiszák...

Hát igen tisztelt nagykőrösi szemű Vároeskritikus Úr! Én, aki személyesen ismerem Nagykőrös megejtő panorámáját, amely az utas előtt a porfelhőből szerezés esetében szinte pillanatok alatt kibontakozik, soha sem mertem volna ilyen lekicsinylően nyilatkozni arról a városról, amelyek hírét egyébként egy innen való magyar híresség, Arany János tette ismertté. Amikor leszögezzük, hogy teljesen meg vagyunk győződve Nagykőrös világvárosias jellege felől, vissza kell, hogy utasítsuk, miszerint Nagyvárad egy nagyva, részint falusias város.

Mi, akik tudjuk, hogy Nagykőrösön vasút is vezet keresztül, szíves figyelmébe ajánljuk Farkas úrnak, hogy Nagyváradon a Szigligeti színházban már darabok buktak meg, Págerék és Pajkák indultak el, sőt valami Ady nevű szegénylegény is ennek a falusias Nagyváradnak a levegőjében szíva magába sok örökséppé versének rimét, ritmusát és izét.

Mi tudjuk, milyen sérelem érte Nagykőrösöt, amikor nem az a város kapta meg az itélőtáblát, sőt még törvényszéket sem, szinte híhetetlen, de mincs pénzügyigazgatósága, vármegyeházája, postaigazgatósága, kereskedelmi és iparkamarája, jogakadémiája, jónéhány fajta középfokú iskolája, sőt a járási székhelyet is elfelejtették odahelyezni, mindazonáltal Nagyvárad még sem tehet róla, hogy már Szent László királyunk megalapította, hogy az ország egyik legelső és legnagyobb püspöksége itt virágzott és nem is olyan régen még ötszörös püspöki székhely volt Nagyvárad.

Mind e mellett elismerjük, hogy szegényedtünk is, mert innen menekült el a bizonyára még Nagykőrösön is ismert debreceni kollégium. A világegyetem kifogásoljuk a kényelmes nagykőrösi járműveket, csupán a hitelesség kedvéért kell megállapítanom, hogy Nagyváradon az emberek villamoson járnak.

Szégényem magam, mert erre a várostra valóban én is nagyon büszke vagyok, de mentésemre szabad legyen felhoznom, hogy e város a következő nevekkkel van összeforrvva:

Szent László (a város alapítója),
III. Béla, Janus Pannonius (várad püspök volt), Nagy Lajos királyunk,
Kolozsvári György és Márton magyar művészek (Szent László elpusztított legendás múltú és hírv szobrának alkotói), Zsigmond király, Vitéz János várad püspök,
János Zsigmond. Erről jut eszembe, 1538-ban János Zsigmond és Szapolyai egy békét is kötöttek itt, amit a Nagyvárad Béké néven ismer a történelem.

Lehet, hogy ezt a békét Nagykőrösön akarták eredetileg megkötni, azonban erre vonatkozólag eddig semmi adat nem áll rendelkezésre. Aztán valami csillagvizsgáló is volt itt a Corvinák idejében, amikor ugyanis a tudósok valami „Várad” délkört is ismertek. Abban az időben, amikor a nagykőrösiek olyan leleményesen szerezték be Kecskemétről azt a bizonyos beszélő köntöst, a történelemkönyvben a várad vár neve is előfordul egy párszor. Pázmány Pétertől Schlauch Lőrincig a magyar egyházaknak is van egy-két kiváltsága Nagyváradon. Kossuth Lajos a Szent Koronával 1849 június 18-án Nagyváradra érkezik, miután valószínűleg elmulasztották megkísérelni, hogy azt Nagykőrösön helyezték el. Tisza Kálmán, Tisza István, Szilágyi Dezső. A szellemiségünk emberei közül a már említett Arany Jánoson és Ady Endrén kívül e város ma is büszkén emlékezik Dutka Akosra, Juhász Gyulára, P. Gulácsy Irénre, akik szintén más véle-

ménnyel voltak erről a nagyva városról, mint a Nagykőrösön bizonyára kimagasló Farkas László úr, akinek a hírét illetőleg meg vagyunk győződve, hogy eljön az idő, amikor ebbe az elmaradott, falusi városba is eljut. Adja az Isten, hogy ez mielőbb megtörténjen, mert városunk emelkedésének ez is egy fokmérője lesz.

A bidres-bodros utcákról csak annyit, hogy ha a román állam a nagyvárad adófillérekét például mind Nagykőrösre költötte volna, akkor — ha lehet — Nagykőrös még a mai Nagykőrösnel is ezebb lenne, viszont a nagyvárad Farkas Sasban szolgáljon mentességünkre ez a jó néhány sor fényes üzenet, amely utcahosszat festett üvegtetők alatt hunyázkodik meg. Megállapítja, hogy a eokféle épület karcolja a szemét Nagyváradon. Bevallom, nekem Nagykőrösön ilyen kellemetlenségem tényleg nem volt. A skatulaóázisokról pedig csak annyit, hogy azokról mi nem tudjuk, miszerint a város építkezésében már jelentős tényezőként szerepelnének, a román rezsim minket nem gazdagított e téren olyan mértékben, amint az a felszabadult Kossán, vagy Ujvidéken látható.

Perzsa sah és Nagyvárad

Farkas úr cikkének azonban a befejezése a maga költői és művészi ihletű csapongásában aztán már szinte felülmulhatatlanul és utánozhatatlanul hájas:

„Lám, milyen mestere kanyarodtam el a várad utcáról. Amint föltekintek, éppen kínálják a kolozsvári „Keleti Újság” legújabb számát. Atlapozás közben egy cikket akad meg a szemem. A trónja fosztott iráni uralkodó (ó már nem perzsa sah, mint a boldog szép békevilágban), elfoglalta a szépen berendezett öt szobás lakosztályt Szent Ilona szigetén, ahol öt kilométeres körzetben „szabadon” mozoghat. A szigetén még több lakást tatarognak lázasan. Vajjon azokat milyen stílusban renoválják?”

Hát ez roppant szellemes befejezése, nemde, egy Nagyváradról szóló cikknek. Nem akarom megkérdetni, hogy a szerkesztő úr minden átmenet nélkül miként és honnan tekintett fel, csupán mi váradiak megkérdézzük, hogy véletlenül nem egy más városban szállt ki Farkas

úr a vonatból, amelyről azt hiszi, hogy az Nagyvárad.

Itt ugyanis nem szokták a „Keleti Újságot” kiabálni, mert ennek a városnak még az elnyomatás alatt is nyolc saját napilapja volt és a román, valamint a kimondottan zsidó lapok megszüntetése után még ma is van vagy négy napilapja, amiket itt kiabálni szoktak.

Farkas úr kérem szépen, a Dunatiszakai Nagykőrösi Hírlap-ba valamikor magam is írtam Nagyváradról. Az már csak megbocsátható lokalpatriotizmus tölem, hogy én másképpen írtam. Azonban mit méltóztatik szólni, ha egy nagyvárad lapban, miután Nagykőrösről írta valaki, a riportot hathetedrésben a selyemhernyótenyésztésnek, vagy a rénszarvas csordák ismertetésének szentelné és a mexikói biciska-bár törzsvendégeinek hőstettei felett való elmélkedéssel fejezné be?

...Gondolom, hogy a kőrösi palotások is vágnának egy-két málfintort.
Dr. Gyalay Mihály.

Radocsay László igazságügyminiszter Nagyváradon

Nagyvárad, szept. 20. Dr. Radocsay László igazságügyminiszter szombaton este 7 órakor gépkocsin érkezett Nagyváradra felesége és személyi titkára, dr. Téryfő Béla miniszteri osztálytanácsos kíséretében. A minisztert a püspöki palota udvarán dr. Scheffler János ezatmári püspök és nagyvárad apósti kormányzó, dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök, dr. Hlatky Endre városi főispán, dr. Soós István polgármester, valamint a bírói és ügyési kar több képviselője fogadta. Dr. Ungváry Antal itélőtáblai tanácselnök, az Országos Bírói és Ügyési Egyesület nagyvárad osztagjának elnöke meleg szavakkal üdvözölte a minisztert, akit azután dr. Scheffler János püspök felvezetett a palotába, ahol az igazságügyminiszter megszállott.

A palotából félnyolc órakor a törvényszékhez hajtattott a miniszter, ahol a tör-

vényszéki elnöki szobában fogadta az ügyvédjelöltek küldöttségét, amelyet dr. Gyalay Mihály vezetett. A fogadáson a bírói kar részéről Várady Imre tanácselnök és dr. Rozsly István törvényészi bíró voltak jelen. Az ügyvédjelöltek azt a kérésüket terjesztették elő, hogy a miniszter a román törvények szerint bírálja el helyzetüket és mentesítse őket az ügyvéd-bírói vizsga letétele alól, ami annál könnyebben meg volna oldható, mert az országban csak mintegy tizenöt ügyvédjelölt van hasonló helyzetben. A kérelmet a miniszter megértéssel fogadta.

Az igazságügyminiszter, mint lapunk más helyén megírjuk, vasárnap résztvett az Országos Bírói és Ügyési Egyesület közgyűlésén és az azt követő banketten és vasárnap a délutáni órákban elutazott Nagyváradról.

Súlyos autógázolás a Kolozsvári-utcán

Nagyvárad, szept. 20. Rendkívül súlyos autószerencsétlenség történt hétfőn délelőtt a Kolozsvári utca 2. számú ház előtt. Az úttesten egy Mateosz-tererautó száguldott a város felé, amelyet Pál József gépkocsivezető vezetett. Az úttesten ekkor haladt át Báthori Sándor nagyvárad lakos, aki ki akarta az autót kerülni, a másik oldalon azonban ugyanekkor falusi szekerek haladtak el és így az autót kikerülnie nem sikerült. A főfő a sebese száguldó autót

nem tudta idejében lefékezni és Báthori Sándort elütötte. A szerencsétlen ember mellkasán s gyomrán átgázolt a kocsi s közben eltörte mindkét lábát. A súlyosan sérült embert a Zsidó-kórházba szállították, ahol azonnal ápolás alá vették, azonban sérülései olyan súlyosak, hogy életben maradásához kevés a remény.

A rendőrség kiszállott a helyszínre, bevezette a vizsgálatot és egyben elrendelte a sofőr azonnali őrizetbevételét.

Nagyváradon tartotta 38-ik közgyűlését az Országos Birói és Ügyészi Egyesület

A felszabadult területen tartott első ülésen megjelent és felszólalt Radocsay László igazságügyi miniszter is

Nagyvárad, szept. 20. Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg évi rendező közgyűlését városunkban, a Casino filmszínház nagytermében.

A nagyfontosságú igazságügyi kongresszust ezúttal először rendezték visszaacsalott területen. A közgyűlésen megjelent és felszólalt Radocsay László igazságügyi miniszter is. A megjelent előkelőségek sorában ott láttuk dr. Scheffler János szatmári megyéspüspököt, dr. Lutilsky Jenő igazságügyi államtitkárt, dr. Cziffra Kálmán biharmegyei és dr. Hlatky Endre nagyváradai főispánokat, valamint a város egyházi, katonai és polgári hatóságainak vezetőit, továbbá Medvigy Ferenc felsőházi tagot, dr. Patzkó Elemér, dr. Paál Árpád, Kortsáros László és Szabó János képviselőket.

Dr. Vladár Gábor m. kir. titkos tanácsos, kuriai bíró, az Országos Birói és Ügyészi Egyesület elnöke, elnöki megnyitó beszédében visszaemlékezett a legutóbbi, Székesszékterületen tartott közgyűlés óta eltelt időszakra, különös tekintettel az igazságszolgáltatás és a birói kar munkáját a háborús viszonyokkal kapcsolatban érintő kérdésekre, majd filozofiai mélységű fejtegetésében ismertette a háború létjogosultságának kérdésében napvilágot látott elméleteket. Rávilágított többek között arra, hogy a háború nem lehet pusztán a rombolás eszközének minősíteni, mert a háború az emberi művelődés történelmének sokszor magasztos jelensége volt. Sokszor kellett fegyvert fogni az emberi művelődés előhaladásának védelmében, a barbárság ellen.

A háború létjogosultságának megítélése tekintetében egy dolog van, amit nem fogadhatunk el, amit nem ismerhetünk el soha, a pusztá-

erőszak háboruját, az embertelen módon és embertelen eszközökkel viselt háborút. Természetesen nehéz megállapítani, hogy a háború igazságos érdekekért és a kultúra védelméért indult-e? Hiszen az államok között nincsen mindenre kiterjedő hatalyu jogrendszer, az államok között nincsenek kényszerítő hatalmak és mindenükre hatáskörrel bíró bíróságok. Látnuk azt is, hogy minden állam igyekszik úgy csoportosítani, úgy alakítani a tényeket és fejleményeket, a diplomáciai tárgyalásokat, a diplomáciai okmányokat, a különböző színű füzeteket és könyveket, hogy maga mellé állítsa a közvéleményt. Látnuk azt is, hogy különösen hosszú háború ideje alatt a kiinduló szempontok elhomályosulnak, a tömeglélektani jelenségek változnak.

A mostani háború csak akkor kerülhetne az emberiség művelődése történetének fényes lapjaira, ha majdan a győzelemben meg lenne az erő és akarat, hogy önmagát győzze le.

A magyar nemzet és benne a birói és ügyészi társadalom nem vonakodik a küzdelemtől. Nem azért jöttünk össze, hogy aggódjunk, hogy panaszaikat hangoztassuk. Nem azért, mintha nem volnának panaszaik és nem fáradtunk volna meg a munkában. A birói és ügyészi kar 38-ik közgyűlésén azért jött össze, hogy reményt merítsen a jövőre, akaratot a kitartásra és erőt a küzdelemre. Ebben a törhetetlen reménységben és ebben a szilárd elhatározásban nyitom meg a 38-ik évi rendező közgyűlésünket.

Vladár Gábor elnök ezután üdvözölte a megjelent előkelőségeket, elsősorban Radocsay László igazságügyi minisztert.

Radocsay László igazságügyi miniszter beszéde

Radocsay László igazságügyi miniszter az üdvözlést megköszönve, a következőket mondotta:

Mint ennek az illusztris egyesületnek szerény vendége, természetesen nem gondolhatok arra, hogy a közgyűlés értékes tárgyalási idejét hosszabb időre igénybe vegyem, hiszen ez a vendégjoggal való visszaélés lenne. Inkább csak arra kívánok szorítkozni, hogy mint a OBÜE őszinte, igaz barátja, melegen üdvözöljem az egyesületet mai ülésén, melyet a visszaacsalás óta most először tart Szent László városában. Szeretném, ha mindenki megérezné, hogy ez az üdvözlés nemcsak a bíróságok és ügyészségek felügyeleti hatóságának megnyilatkozása, hanem azé a magyar emberé, aki kora ifjúsága óta meggyőződéses, odaadó és lelkes szolgálja a jog és igazság eszméjének. Aki az igazságszolgáltatás templomában szintén kora ifjúsága óta, bár egyszerű, szürke köntösben, de mindig áhítatos lélekkel minisztrált és ugyanúgy igyekszik most is minisztrálni.

Akár az országgyűlésen, akár máshol, akár a nagy nyilvánosság előtt,

akár szűk körben, mindig az őszinte nagyrabecsülés, a teljes elismerés hangján nyilatkozom a magyar birói és ügyészi kar nagyszerű munkájáról.

Ez nemcsak a vezető elismerő nyilatkozata, hanem az ősi alkotmányhoz ragaszkodó magyaré is. A magyar igazságszolgáltatásnak a történelmi fejlődés során kialakult, immár több, mint 900 éves nagyszerű szervezete és szerkezete kétségtelesen egyik legszilárdabb pillére alkotmányunknak, ennélfogva a birói függetlenség egyik legerősebb biztosítója annak, amit mi, magyarok éppen alkotmánytisztelőinknél és alkotmányhűségünkönél fogva, egészen különös megbecsülésben és tiszteletben részesítünk és amit mindenképpen a leg gondosabban megőrizni akarunk.

A lelki kapcsolat, amely engem az Országos Birói és Ügyészi Egyesülethez fűz éppen abban találja meg a maga tiszta erkölcsi alapját, hogy tökéletesen egyek vagyunk a meggyőződéses birói szolgálatban, a birói függetlenség leg gondosabb megőrzésében. És mert ezekben az alap-

vető kérdésekben teljesen egyetértünk és együttműködünk, ezért merem azt mondani, hogy vendégként is itthon vagyok ebben az egyesületben és ezért üdvözölöm az egyesületet nemcsak a méltán kijáró tisztelettel, hanem meleg szeretettel is. Ezekkel az érzelmekkel eltelve kérem Isten áldását az egyesület munkájára.

A miniszter beszéde után Vladár elnök üdvözölte a megjelent egyházi, katonai és polgári előkelőségeket. Majd megemlékezett az egyesület hősi halált halt tagjairól. Az ülés résztvevői felállva, egyperces néma kegyelettel adóztak a hősi halottak emlékének.

Azután vitéz dr. Nadányi János, Biharmegyei alispánja, a megye lakossága nevében üdvözölte a közgyűlést. Emlékeztetett arra, hogy huszonöt év előtt az ökológia alap-

Krüger Jenő dr. üdvözlő beszéde

A nagyváradai ügyvédi kamara nevében azzal a tisztelettel és nagyra-becsüléssel üdvözölöm az Országos Birói és Ügyvédi Egyesület közgyűlését, amely tisztelet és nagyrabecsülés ezt a magas testületet az ügyvédi kar részéről megilleti.

A bíró és ügyész az államhatalomnak azon szerve, mely az állam legnemesebb és a legmagasabb erkölcsi színvonalon álló hivatását: az igazságszolgáltatást végzi. Több mint a tisztviselő, úgy amint a pap is több, mint egyházi alkalmazott, mert a munkája több mint munka. A bíró és ügyész munkája saját személyére vonatkoztatva elsősorban hivatás és csak másodsorban megélhetést biztosító foglalkozás. Az államra vonatkoztatva, a bíró és ügyész elsősorban az az államhatalom letéteményese és kezelője és csak másodsorban tisztviselő. Az állampolgárookra vonatkoztatva pedig elsősorban az igazság kiszolgáltatója és csak másodsorban a törvények végrehajtója.

Az igazi bíró és ügyész hivatása gyakorlatban leveti gyűrlő emberi voltának minden terhét és befolyását és nem marad belőle más, mint az ész és a szív, vagyis a tökéletes ember.

Az igazi bíró és ügyész független az emberektől, a dolgoktól, az államhatalomtól és legfőképpen önmagától.

Az igazi bíró az igazságot keresi a törvény szavában és érvényre juttatja azt a törvény szavai útján, vagy a törvény szavai mellett. Az igazság érdekében a bíró maga is törvényhozó.

A birói és ügyészi kart nem az egyforma hivatás és nem a hivatali összetartozás tömörítette a jelen közgyűlésen képviselt egyesületbe, hanem az az erkölcsi magaslat, amelyre felemelkedvén, együtt éreznek, mint azok, akik valamely felhők feletti hegyes tiszta levegőjü menedékházban egymásra találnak.

A birói és ügyészi kar erkölcsi színvonala jelzi az ország erkölcsi színvonalát.

A magyar bírót az egész világ tiszteli. Tisztelték és elismerték még a megszállás alatt is azok, akik min-

ján vették el ezt a területet és az igazság és a jog alapján szereztük vissza, melyen most a nagyjelentőségű közgyűlést tartjuk.

Dr. Soós István polgármester a város közönsége nevében köszöntötte a közgyűlés résztvevőit. Emlékeztetett arra, hogy ez a nap kettős ünnepe a városnak, mert évfordulója annak a napnak, amikor a bihari püspökséget ezeltől sokszáz évvel megalapították. A jog számunkra mindennél fontosabb volt a megszállás nehéz éveiben. Ezzel a fegyverrel küzdöttünk az elnyomatás esztendeiben minden erőszak ellen. Nagyvárad város büszkén vallja magát Szilágyi Dező városának és az ilyen hagyományok alapján mindig jogszárvárosnak tekintettük magunkat. Ezért tudatában vagyunk, hogy a mai nehéz időben legfontosabb feladatunk a belső rend, fegyvelés és jogtisztaság fenntartása és megőrzése.

Vladár elnök ezután a város közönségének mondott köszönetet az egyesület nevében a kedves fogadtatásért és visszaemlékezett Nagyvárad történetének a jogi élet fejlődése szempontjából fontos mozzanataira.

dent lekicsinyeltek és megvetettek, ami magyar. Legjobban kell azonban tisztelni annak a testületnek, amely legjobban ismeri és az ügyvédi kar. Az ügyvéd viszi az ügyeket a bíró elé és ha egyoldalú érdeket képvisel is — látja, ismeri saját ügyének erőseit és gyengéit. Segíti a bírót munkájában és akadályozza is. A két ügyvéd közötti szellemi párbaj harc a bíróval is, mert az ügyvéd ellenfelet legyőzni, a bírót meggyőzni törekszik. A döntést értékelni és bíráltni képes és ez hivatása is. Ennek a bírálatnak és értékelésnek eredménye az, hogy az idős és tekintélyes, sok sikerre visszatekintő magyar ügyvéd a becsületértéket ügyet tárgyaló fiatal járásbíró előtt ugyanolyan tisztelettel áll, mint a Kuria tanácsa előtt.

A nagyváradai ügyvédi kamara ki-mondhatatlan örömeinek ad kifejezést, amikor az Országos Birói és Ügyészi Egyesület mai közgyűlésén a magyar igazságszolgáltatás legkiválóbbjait Nagyváradon köszönheti és felhasználhatja ez elkmalt arra, hogy e közgyűlésen legmélyebb tiszteletéről vallomást tesz.

Dr. Koczó Jenő, a nagyváradai és biharmegyei közjegyzői kar nevében köszöntötte a közgyűlést.

Vladár elnök ezután az igazságügyi kar megjelent tagjait és a szép számmal megjelent hölgyhozzátartozókat köszöntötte.

Végül meleg szavakkal köszöntötte Magyarország kormányzóját. A közgyűlés tagjai felállva, hosszasan éljenztek a Kormányzót, majd felolvasták a kormányhoz intézett hódoló táviratot.

Vitéz dr. Moldoványi István táblai elnök a birói függetlenségről tartott értekezést. Az értekezését Vladár Gábor elnök mondott köszönetet. Kijelentette, hogy birói függetlenség nélkül, egyszerűen nincsen igazságszolgáltatás. Ezután az elnök tisztelettel felüldöztette az ülést.

Szünet után a birói és ügyészi kart érdeklő fontosabb kari ügyeket tárgyalták meg behatóan.

Az igazgatóság módosító előterjesztéseit a közgyűlés dr. Mind-

szenly Gusztáv, a budapesti Tábla másodelnökének hozzászólása után elfogadta. Ezután megemlékezett az elnök kegyeletos szavak keretében Schilling Zoltán és Harsányi Endre igazgatósági tagok elhunytáról.

Javaslatára a közgyűlés dr. Csiphay Andor lelépő főpénztáros érdemei jegyzőkönyvben örökítetnek meg. Ezután került sor a zárszámadás és a jövő évi költségvetés megtárgyalására. A közgyűlés mind a zárszámadást, mind a költségvetést egyhangú vita nélkül elfogadta.

Megválasztották a kibővített igazgatóság új tagjait és póttagjait. A tárgysorozat letárgyalása után, Vladár Gábor elnök kijelentette, hogy a jövő évi közgyűlést Kolozsváron fogják megtartani.

A közgyűlés a Himnusz elnevelésével ért véget.

Disztribúció a Pannoniában

Délután 2 órakor a közgyűlés tagjai a Pannónia étteremben gyülekeztek, ahol disztribúción vettek részt. A disztribúció alkalmával Vladár elnök a Kormányzó Urra üritette poharát. Ez alkalommal a jelenlévők hatalmas lelkesedéssel ünnepelték a Kormányzót. Ezután dr. Medvigy Ferenc felsőházi tag felkösztönte a jelenlévő dr. Radocsay igazságügyminisztert, majd dr. Alföldy Dezső, a budapesti Déli Tábla elnöke mondott köszönetet a nagyváradi közönségnek és a rendezőségnek a szíves fogadtatásért. Az egyszerű, egytál étel ebéd elfogyasztása után, az ünnepélyes közgyűlés véget ért és a megjelent nagyszámú vendég a délutáni vonattal hazautazott.

Kitiltották Nagyvárad területéről a Fritsch-cég könyvelőjét

Nagyvárad. Ismeretes a közönség előtt az a nagyszabású árdrágista bűnper, melyet Fritsch Walter hentesáru gyáros ellen tettek folyamatba amiatt, hogy a zsirt zárt dobozokban, kilónként 18 pengős árban hozták forgalomba.

Az ügy fejleményeként a nagyváradi rendőrkapitányság Benedek Andor 57 éves, izraelita vallású könyvelőt, aki a Fritsch-cégnél irányító szerepet töltött be, határtalan időre kitiltotta Nagyvárad területéről.

Függetlenül ettől, az eljárást folytatják ellene. Benedek jelenleg a rendőrség őrizete alatt áll.

Jól sikerült gazdanapot rendeztek Mezőtelepden

Nagyvárad, szept. 20. A mezőtelepi gazdakör az EMGE nagyváradi kirendeltségének támogatásával gazdanapot rendezett szeptember 19-én, amelyen öt közcég mintegy 250 magyar gazdája vett részt. A szépen sikerült gazdanap sorrendjén Bodnár Sándor képviselő a háborús közellátás kérdéseiről, Koppány Rezső a mezőgazdasági termelés ügyéről és Szopka I. az állattenyésztés problémáiról tartott előadást. Az előadások után közeledt volt, majd pedig általában bemutatott következett, amelyen több gazda kitüntetésben részesült.

Kávéházakban és éttermekben kérték a "MAGYAR LAPOK" at.

Megvendégelték a réti reformátusok a sebesült honvédeinket

(Nagyvárad.) Vasárnap este kitünően műsorral lepték meg honvédeinket a nagyváradi réti reformátusok. Öt órára teljesen megtöltötték a sebesültek a kis kultúrtermet s a közönségnek csak korlátozott számban állt szék rendelkezésére. Az ünnepség keretében gyümölcseket, téstával s borral vendégelték meg sebesültjeinket. Dr. Szabó Lajos nyitotta meg a műsort, majd Váradi Gyula sebesült tizedes mondta el egyik tizedes bajtársa versét. Utána a Sztáray-énekkar adott elő magyar dalokat. Soós András karnagy vezényletével, Nyeste István segédlelkész Reményik-versei után az ifjúság megismételte a felszabadulás emlékünnepe rendezett előadását. — Színre került Géczy István: *Amit az erdő mesél* c. népszínműve, amit a Népművelési Bizottság által rendezett előadásokon nagy sikert értő ifjúsági műkedvelő gárda műkedvelőitől nem remélt módon hozott

színre. Egy-egy hatásos drámai, vagy komikus jelenetnél valósággal elfeledtették a hálás honvéd-közönséggel, hogy nem jeles színészekkel működő színházban, hanem kis műkedvelő gárda kulturházában vannak. A szereplők közül mint a fenti siker előidézőit említjük Nagy Lujzát, Bereczky Gizellát, Gyenge Árpádot, Gyenge Józsefet, Nagy Imrét, Szerecseni Hugót, Magyar Józsefet, Gál Piroskát és Putnoki Istvánt. A rendezés nehéz és fáradhatatlan munkáját Keckés Balázs lelkész végezte. Az első bemutatón utáni nagy sikerrel most szépen szaporodnak a kis műkedvelő gárda erkölcsi babérai.

Sebesültjeink nagy meglepéssel s kitünően eltöltött délután érzésével távoztak a műsor után, mely Váradi Gyula sebesült tizedes újabb szavaltával és a Himnusz közös elnevelésével ért véget.

Szent László szobor alkotójának leánya, dr. Szily Kálmánné Nagyváradon

Rövidesen Nagyváradra kerül Szent László lovasszobrának gipsz modellje

Nagyvárad, szept. 20. Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület kongresszusára Nagyváradra érkezett Győrből dr. Szily Zoltán kir. törvényszéki elnök is a feleségével.

Dr. Szily Zoltánné a Nemzeti Kaszinóban tartott ismerkedés alkalmával a neki bemutatkozó dr. Hlatky Endre főispánnak rögtön megemlítette, hogy Nagyváradhoz érdekes emlékek fűztek, mert az ő édesapja az a Tóth István szobrászművész volt, aki a székesegyház előtt álló Szent László szobrot, továbbá Szaniszló püspök szobrát alkotta.

Kifejezésre juttatta a neves szobrászművész leánya, dr. Szily Zoltánné mennyire örül annak, hogy ezt az

édesapja szobraival díszített városi meglátogathatta és milyen meghatottan állt meg a szobrok előtt.

Említést tett dr. Szily Zoltánné arról is, hogy édesapja a rég letűnt békeévekben megbízást nyert Szent László lovasszobrának megtervezésére is. A művész eleget is tett ennek a megbízásnak s a szobor, gipszben, máig is megvan.

A legközelebbi jövőben gondoskodás történik arról, hogy a szobor Nagyváradra, a püspökséghez kerüljön, amely azt annakidején megrendelte. Ebben a kérdésben dr. Szily Zoltánné és a püspökség jogtanácsosa dr. Krüger Jenő ügyvédi kamarai elnök között már tárgyalások folynak.

Meg kell változtatni a faellenőrző lapok kiosztásának rendszerét

Nem sikerült a premier, kerületenkint osztják ki a lapokat

Nagyvárad, szept. 20. Mint közöltük, hétfőn reggel kezdte meg a Közlelmzési Hivatal a faellenőrző lapok kiosztását. A kiosztás a Közlelmzési Hivatal udvarán történt, ahová a mai napra több mint 50 utca lakosságát hívta be a lapokban is megjelent rendelkezés. A lapokat a Közlelmzési Hivatal tisztviselői már megelőzőleg névre szólóan kiállították és a terv szerint a kiosztásnak úgy kellett volna megtörténnie, hogy betűrendes sorrendben felolvassák a jelentkező családok neveit és megfelelő igazolás után átadják nekik az ellenőrző lapokat. Sajnos, ez a rendszer egyáltalán nem vált be.

Sokszáz ember lepte el a Közlelmzési Hivatal udvarát, ahol őt-hat helyen olvasták fel a névort. De oly nagyszámú utca lakóit hívták be egyszerre s oly nagy volt a torlódás, hogy a lapok személyenkinti kiosztása lehetetlenné

vált. A nevek felolvasását több ízben újra kezdték, de a felhívottak vagy nem voltak jelen, vagy nem tudtak odajutni a kiosztást végző tisztviselőkhöz.

Miután a déli órákig nem mutatkozott eredményesnek ez a rendszer, a Közlelmzési Hivatal, értesülésünk szerint megváltoztatja azt s kerületenkint fogja kiosztani az ellenőrző lapokat.

Ez a megoldás, amely a közönség óhajának is megfelel, annál könnyebben megvalósítható, mert a most üresen álló iskolák helyiségei alkalmasnak látszanak a közellátás e nagyfontosságú munkájának az elvégzésére.

TÉLI IDŐSZÁMÍTÁS BULGÁRIÁBAN. Szófia (MTL): Október 3-án Bulgáriában is áttérnek a téli időszámításra.

Kik tartoznak fizetni a számla, illetve nyugtábelvételüket

Tudomásvétel céljából alább másolatban ismertetjük a M. Kir. Közellátásiügyi Miniszter 43.332—1943. XVIII. sz. leiratát a számla- és nyugtábelvétel-illetékek áthárítása a kereskedelemben, tárgyában. A leirat szövege a következő:

Fenti tárgyban több oldalról hoztam intézett kérelemre az alábbiakat közlöm:

1. A számlák kiállításánál lerótt számlailletéket, valamint közszállításoknál a nyugtábelvételüket a kereskedő vevőiknek külön felszámíthatják.

2. Az áru beszerzésénél rájukhárított számlailletékeket a kereskedőknek bruttó hasznokból kell fedezniük, kivéve azokat a kereskedői szakmákat, amelyekre vonatkozóan az érvényben lévő bruttó hasznokulcs rendelet kifejezetten megengedi, hogy az árubeszerzésnél a kereskedőre ráhárított számlailleték a beszerzési önköltségi ár kisámításánál tekintethető legyen.

Nagyvárad, 1943. szept. 20.

Kereskedelmi Csarnok titkári hivatala.

Kitünően sikerült előadást rendezett a Városi Villamos Vasut személyzete

(Nagyvárad.) Vasárnap este háromnegyed 7-kor rendezte meg a Nagyvárad Városi Villamos Vasut személyzete zenekara közreműködésével a Református Kulturpalota nagytermében jótékony célú előadását. Az előadás színre került Erdélyi Mihály—Szántó Mihály: *Lelkelt a rezgőnyárfára* c. 3 felvonásos vídám operettje. Az előadás nagy sikerért folytatott munkásságáért ki kell emelnünk elsősorban Barnem, issza Zoltán karnagyot és ifj. Huszár Gyula rendezőt. A közönség sok tapsal jutalmazta a szereplőket, köztükük Fodor Magdust, Surányi Erzsébetet, Rappert Károlyt, Komencsán Jánost, Tóth Kovács Ilonkát, Balázs Antalt, Márton Istvánt, Prizánt Györgyöt, Almásy Agnest, Veress Sándort, Szántó Zsókat és Vince Ferencet.

Elrendelték a megszökött Kimpán János pékmester körözését

Pár nappal ezelőtt megírtuk, hogy a múlt hét keddjén Kimpán János pékmester, az Atlaszil és Kimpán péküzem tulajdonosa, eddig még ismeretlen okból megszökött és mintegy hat ezer pengő készpénzt és tízezer kg értékű liszt- és kenyérgyémagával vitt. A megszökött pékmester társa, Atlaszil Károly pár nappal türelmetlen várakozás után, hünvádi följelentést tett a rendőrségnek, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a sikkasztással gyanúsított Kimpán ellen.

A nagyváradi rendőrhatalóságok a szombati nap folyamán elrendelték a megszökött pékmester országos körözését lopás és sikkasztás gyanúja miatt. A jelek arra vallanak, hogy Kimpán János Romániába szökött.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

A polgármester Budapesten. Nagyvárad, szept. 20. Dr. Soós István polgármester tegnap délután Budapestre utazott, hogy a városok országos szövetségének választmányi ülésén Nagyváradot képviselje. A polgármester egyebek között a faellátás ügyében is közbenjár az alkalommal.

Papszentelés a püspöki palota kápolnájában. Vasárnap reggel fél 8 órakor szentelte dr. Scheffler János szatmári megyéspüspök, nagyvárad apostoli kormányzó áldozópapokká a püspöki palota kápolnájában *Kind Imre, Zagyva Gábor* szatmári diakonusokat és *Pálos Donát* nagybányai minoritát. A szentelési szentmisén *Radocsay László* igazságügyminiszter is megjelent feleségével együtt.

Kihallgatáson fogadta a Führer a szerb miniszterelnököt. Berlinből jelentik: (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik, hogy a Führer szeptember hó 18-án főhadiszállásán fogadta Nedić szerb vezérezredes miniszterelnököt. A fogadás előtt Ribbentrop német külügyminiszter részletesen tárgyalt vele a jövődő szerbiai kialakulásról.

GYORSLEVENTENAP. Szeptember 26-án, vasárnap reggel 8 órai kezdettel tábori istentisztelet a Szent László-téren, utána gyorslevente ünnepély, díszfelvonulás a gyorsleventék és a honvédség gyors alakulatai részére. Háztomb verseny.

Bukarestbe utazott a német közlekedésügyi miniszter. Bukarestből jelentik: (MTI) A Német TI jelelenti: Dornmüller német közlekedési miniszter hivatalos látogatásra Bukarestbe utazott. Ezzel viszonzta Basila román miniszternek múlt évi németországi látogatását.

HIRTELEN MEGHALT LONDONBAN A VTIKÁN KIKÜLDÖTTJE. Lisszabon. (MTI): Angol jelentés szerint Fimmi, a Vatikán kiküldöttje, aki nemrég érkezett Lisszabonból Londonba, londoni szállójában hirtelen meghalt.

LIBANONBA UTAZOTT GYÖRGY GÖRÖG KIRÁLY. Ankara. (MTI): Mint a brit hírszolgálat jelenti, György görög király elhagyta Kairót és orvosainak tanácsára Libanonba utazott. A király ugyanis a közelmúltban gyengélkedett és betegségéből most van felépülőben.

Reményi-Schneller pénzügyminiszter Baján. Bajáról jelentik: (MTI) Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, Baja országgyűlési képviselője szombaton Bajára érkezett és megtekintette az épülő télikikötőt, majd résztvett a Magyar Élet Pártjának értekezletén, vasárnap pedig a délvidéki képviselők értekezletén jelent meg.

ANGOL REPÜLŐGÉP KÉNYSZERLESZÁLLÁSA PORTUGÁLIÁBAN. A NTL jelenti Lisszabonból (MTI): Északportugáliában állítólag üzemanyaghiány miatt egy négymotoros angol katonai gép kényszerleszállást végzett. A legénység a gépet felgyújtotta.

Megelégedést keltett Görögországban a német hivatalos nyilatkozat. Bukarestből jelentik: (MTI) Athénből érkezett jelentés szerint a német-görög viszonyról Berlinben elhangzott megnyilatkozások a görög fővárosban igen nagy feltűnést és megkönnyebbülést keltettek. A görög sajtó annak a felfogásnak ad kifejezést, hogy a német hivatalos megnyilatkozások Görögországnak német részről való megbecsülését fejezik ki.

Nagykövetté nevezték ki Kollontai asszonyt, a Szovjet stockholmi követét. Stockholmból jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Az Aftonbladet jelentése szerint Kollontai asszonyt, a szovjet stockholmi követét, nagykövetté nevezték ki. Stockholmban marad, de nem valószínű, hogy a stockholmi követéséget is nagykövetségi rangra emelik. A svéd lapok a hírt más oldalról nem erősítik meg.

MISKOLCON ÍTELKEZNEK EGY ELFOGOTT NAGYVÁRADI BETÖRŐ FELETT. Nagyvárad, szept. 20. Megirtuk lapunkban, hogy néhány héttel ezelőtt dr. Gyöngyösi István táblai főügyész lakását egy szökött fogoly kifosztotta s e közben értékes butorain súlyos károkat okozott. A szökésben lévő betörő Nagyváradról Miskolcra menekült s az úton a rendőrség elfogta. A betörőről kiderült, hogy Pápai Béla büntetett előéletű egyén, akit már több ízben elítéltek hasonló bűncselekmény miatt. Pápai Bétát a miskolci törvényszék vonja korábbi bűncselekményeiért felelősségre.

Vidám játék a szerelemmel

VÉGRE...

Hétfőn utoljára
Anyámasszony katonája

Főszereplők: Muráti, Turay, Páger, Bilicsy, Mály.
 Keddtől a CASINO-ban

Ipartestületi hírek

A NAGYVÁRAD ÉS VIDÉKE IPARTESTÜLET ruházati és Textil iparosok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy téli faigénylése végett az Ipartestület helyiségében 3 napon belül megjelenni és szükséges előlegeket befizetni sziveskedjenek.

A VAS- ÉS FÉMPARI SZAKOSZTÁLY elnöke felhívja tagjai figyelmét, hogy mindazok, akik a téli faszükségletüket nem szerezték be és azt az Ipartestület által óhajtják beszerezni, a szakosztály irodájában sürgősen jelentésk be, függetlenül attól, hogy eddig előjegyezték-e, vagy sem. Száz pengő előleg befizetendő. Mindazok, akik a vasutalványt és a szénutalványt nem vették át, jelentkezzenek, mert az utalvány hatályát veszti.

1175-1943. v.h. sz. 1943. Pk. 12976. sz.

ARVERÉSI HIRDETMEY

A nagyvárad kir. járásbírósa 1943. évi 2512. sz. végzése alapján M. kir. Kincstár 1061 P 45 fill. követelése és jár. erejéig foganatosított végrehajtások alkalmával 1290 P becsértékű butorok, vaspáncélszekrény, írógép és egyéb ingóságok 1943. év szeptember hó 28. napján délelőtt 9 órakor Nagyváradon Beothy Odónutca 22. sz. alatt bíróság elárvereztetnek.

Nagyvárad, 1943. év augusztus hó 22. napján.

TÖRÖK ANTAL
 kir. bír. végrehajtó.

A nagyvárad kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság,
 21868-1943 tk. szám.

Arverési hirdetmény-kivonat

Szabó Lajos, Szabó Sándor, Szabó József, Szabó Rozália, Szabó Etelka, Szabó Ida, Dajka Zsigmond és Dajka László végrehajtottak Szabó Mária és Szabó Rozália végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyekben a telekkönyvi hatóság utajánlataira az újabb árverést tulajdonközösség megszüntetése és 80 P per- és végreh. költség behajtása végett Biharpuspöki községben fekvő s a biharpuspöki 735. sz. betétben A. I. 1-2 sor., 889, 890 hrsz-u beltelkes ház és kert ingatlanra 3410 P kikiáltási árban elrendelte azaz, hogy a C. 16. sorszám alatt Szabó Imréné Máté Eszter javára 165-1989. tk. sz. végzéssel bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jogát nem érinti.

Az árverést 1943. évi november hó 8. napján délelőtt 9 órakor Biharpuspöki községében fogják megtartani.

Az árverésre kerülő ingatlan a kikiáltási árnál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpenz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százalékára kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1943. évi szeptember hó 10. napján.

Dr Implom János s. k.
 kir. bíró.

A kiadmány bitelével: Olvasataatlan aláírás, kiadó.

Pályázat királyi útmesteri állásra. A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a Budapesti Közlöny legújabb számában pályázatot hirdet az államépítészeti hivatalok területén rendszeresített és üresedésben lévő királyi útmesteri állásokra. Részletes felvilágosítást a Hivatalos Lap 211-ik számában találhatnak az érdeklődők. A pályázóknak szabályszerűen felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket a Budapesti Közlönyben való harmadszori közzétételtől számított 30 napon belül kell jelenlegi felettes hatóságuk útján a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek benyújtani.

Adóügyi jegyzőt keres Gyoma község. A Hivatalos Lap szombati számában pályázat van Gyoma községben adóügyi jegyzői állásra. Feltételek a nevezett közlönyben. Pályázati határidő a pályázat kihirdetésétől számított 15 nap. A kérvényt a helyügyminiszternek kell címezni.

Tetesmes károkat okozott Braziliában a szokatlanul nagy hideg. Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Rio-de Janeiroból jelentik, hogy a Braziliában uralkodó szokatlanul nagy hideg tetemes károkat okozott. A több napig tartó havazás és a fagy következtében a kávéültetvények különösen San Paulóban és Parenában nagy részben elpusztultak. Közel hárommillió zseák a veszteség. A többi ültetvényekben is igen nagy a kár.

Adótisztelt keres Nagyszalonta. A Hivatalos Lap vasárnapi száma pályázatot hirdet Nagyszalonta megyei városnál megüresedésben lévő adótisztai állásra. A kérvény a helyügyminiszteriumhoz címezendő. Határidő: A közlönyben való másodszori megjelenéstől számított 15 nap.

ŐRIZETBE VETT A RENDŐRSÉG EGY LÁNGOLO ÓRAKERESKEDŐT. Nagyvárad, szept. 20. Hétfőn reggel a Debrecenből érkező utasok között feltűnt egy gyanús külsejű asszony, aki feltűnően őrizte csomagját. Az ügyelet detektív igazolásra szólította fel, majd átvizsgálták a csomag tartalmát, amelyben 196 darab karóra, zsebóra volt. Az igazolás alkalmával kiderült, hogy az utas Spitzer Sándorné debreceni lakos, kinek férje állítólag óras. A rendőrség láncolás gyanúja miatt Spitzer Sándornét őrizetbe vette, az órákat pedig bűnjelként lefoglalta.

Pályázat segédjegyzői állásra. Szentpéterszeg község (berettyóújfalui járás) pályázatot hirdet segédjegyzői állásra a Budapesti Közlönyben. A kérvényt Biharvármegye alispánjához kell címezni a közlönyben való megjelenéstől számított 15 napon belül.

Tüntetnek a hinduk a foglyok szabadonbocsátása érdekében. Bangkokból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Új-Delhiben az utóbbi időben több tüntetést rendeztek a kongresszuspártiak a foglyok szabadonbocsátása érdekében. Bengáliában a tartományi képviselőház felszólította a kormányt, engedjen a nép kívánságának és bocsássa szabadon a kongresszuspárti foglyokat.

Nagy Kálmáné, született Erdős Roza és leánya Magda
 mélyseges fájdalommal tudatják, hogy a forrón szeretett legjobb férj, apa és rokon

NAGY KÁLMÁN

az unitárius egyház tanácsosa, a La Roche faipari részvénytársaság igazgatója folyó hó 18-án életének 61. boldog házasságának 37-ik évében rövid szenvedés után Kolozsváron elhunyt. Földi maradványait f. hó 20-án, d. u. 4 órakor helyezzük örök nyugalomra Kolozsváron a köztemető kápolnájából az unitárius egyház szertartása szerint.

Drága halottunk emléke örökké élni fog.

Kolozsvár, 1943. szeptember 18-án.

A gyászoló család.

(Minden külön értesítés helyett.)

SPORT

Döntetlenül végződött a két zöld-fehér csapat barátságos összecsapása

NAC—Ferencváros 4:4 (1:2)

A nagyváradi csapat a következő összeállításban vette fel aküzdelmet: Vécsey — Mészáros, Ónodi — Szegedi, Juhász, Deményi — Ferenci, Lóránt, Bodola, Barna, Bárdosi.

Kezdet után azonnal a NAC lendült támadásba. Szébbnél-szebb NAC támadások zördültek a Fradi kapu felé, mégis pár perc múlva a Fradi ér el gólt. Baloldalon támadnak a budapesti zöld-fehérek. Gyetvai jó helyzetből lö, a labda kapufáról pattan vissza.

Finta elé, aki ismét kapufára szurja. A már másodszor is lepatlanó labdát aztán Sárosi juttatja hálóba. (0:1.)

Gól után változatos játék alakul ki. Támad a nagyváradi csapat, azonban fáradt csatársora nem tud gólt elérni. A 20. percben szabadrugás hoz jutunk.

Bodola éles lövéssel, laposan hálóból küldi a büntetőt. (1:1.) Pompás gól.

Mind élénkebbé válik a játék, a 35. percben adogatás a NAC-kapu előtt. Gyetvai középre íveli a labdát. *Sárosi de ismét jól érkezik és piobb gólt szerez. (1:2)*

Három perc múlva ismét nagy helyzet adódik a váradi kapu előtt, azonban Vécsey önfeláldozóan kifut. A kifutás azonban nem sikerül, a jeles kapus lesérül. Kiáll, a félidő hátralévő részében a kapu mögött ápolják.

Szünetig még NAC támadások futnak a pályán, azonban a 10 főre apadt gárda nem tud gólt elérni.

Szünet után gyors gólt ér el a Ferencváros. Ónodi II. egyéni játék után kitér és szép góllal köszönti a kapuiába visszatért Vécseyt. (1:3.)

A NAC-ot cseppet sem aggasztja a kétféle hátrány. Nem tulfeszített, de barátságos mérkőzéshez illő iramban játszik tovább és le is szorítja ellenfelét. Az 5. percben lövések zúgnak Mezőfi kapujára. Egy labdát elvett a kapus.

Ferenci ott terem és a retető kapus fölött éles góli lö (2:3.)

Állandóan a nagyváradi fölény, méris telik a Fradinak még egy gólig.

Ónodi II. ismét kitér. *egyéni játék után, közelről góloz (2:4.)*

Ismét két góllal vezet a Ferencváros, de a NAC csak nem adja meg magát. Erőteljesebb támadásokat a 22. percben szabadul el Sipos, akit a nagyváradi védők szabálytalanul akasztanak büntető területen belül. *Vécsey nyugodtan védi a megítelt II-est.*

Percek múlva ismét támad a NAC. A 25. percben hatalmas kavargás támad a ferencvárosi kapu előtt. Nem látni, hol a labda. Csapkodás, rugdalozás, mignem Polgár rászánja magát egy szép felszabadító lövésére és

hatalmas bombával rezgeli meg a saját hálóját. (3:4.)

Az öngól olaj a NAC támadási tüze. Beszorítja teljesen ellenfelét és szép lövésekkel keresi a rést Me-

zőfi kapuján. A 40. percben végre sarokrugás után,

Szegedi jól érkezik és beállítja a végeredményt. (4:4.)

NAC támadásokkal ér véget a mérkőzés.

Mind a MÁV, mind a NMK Törekvés biztosan nyerte mérkőzését

(Nagyvárad.) Miközben a zöld-fehérek a fővárosban vívtak csatát nagyevű testvérszínük ellen, az alatti Nagyvárad sem maradt sportesemény nélkül. Mind a MÁV, mind a Törekvés idehaza állt csatársorba

Igen élénk iramu mérkőzést vívott a két csapat. Az elsőfélidőben a 10 emberre csökkent NAC nehezen állta a sarat a Fradi támadások ellen. Szünet után azonban a győzelmet jelentő gól sem lett volna a váradi fiuk számára érdemtelen. Rónai jól vezette a mérkőzést.

NB I. eredmények:

MÁV—Ermihályfalvai Levente 4:1 (1:0).

NMK—Törekvés N. Józserencsél 4:0 (0:0).

MÁV II—Gyomai TK II 4:0 (0:0).

Jó eredmények az NSE atlétikai versenyén

A Délkelet kerületi negyedik pontszerző versenyt az NSE rendezte az Erzsébet-ligeti sportpályán az NSE, Kolosvári AC, Kolosvári EAC és a Nagybányai SE részvételével. A verseny eredményei a következők:

200 m. síkfutás: 1. Moll E KEAC. 23.4 mp. 2. Kovács NSE 23.4 mp. 3. Nagy A. NSE 23.6 mp. 4. Fogovich KAC 23.7 mp.

800 méteren: 1. Kiss KAC 158.6. 2. Botos NBSE 2.01.8. 3. Szekernyész KAC 2.04.6. 4. Lőrincz KEAC 2.09.7.

10.000 méter: 1. Kiss KAC 36.34.2. 2. Nagy János NSE 37.21. 3. Tópercz KAC 42.20.2.

3000 m. akadály: 1. Gáll NSE 10.41 p. 2. Buttká KAC 11.09.8. 3. Buidos KAC 11.30 p.

400 m. gát: 1. Krupka NSE 58.9. 2. Sulvok KAC 60.9. 3. Nagy KAC 63.9.

Távolugrás: 1. Nagy A. NSE 6.52. 2. Nagy I. KAC 6.4. 3. Moll KEAC 6.33. 4. Sulvok KAC 6.04.

Rudugrás: 1. Nagy KAC 2.94. 2. Csánó NSE 2.94. 3. Kiss NSE 2.71.

Diszkoszvetés: 1. Laczó KAC

34.90. 2. Kiss NSE 33.45. 3. Janza NSE 31.50.

Gerelyvetés: 1. Janza NSE 48.93. 2. Krupka NSE 48.10. 3. Lőrincz KEAC 38.16.

4x800 váltó: 1. KAC—a. 8.31.2 p. 2. NSE 8.54.3 p. 3. KAC—b. és 4 KEAC.

Pontverseny állása a negyedik fordulón:

1. KAC 87 pont. 2. NSE 81 pont. 3. KEAC 34 pont és 4. NBSE 7 p.

SZÍNHÁZ

Irodai órák bérlet ügyben reggel fél 9-től fél 11-ig, délután 6—8-ig.

Az igazgatóság kéri a közönséget, hogy akinek kiadó szobája van, jelentse be a színház gondnokánál. Telefon: 28-25.

Váltson bérletet a Szigligeti Színház 1943—44-es évadjára.

RÁDIÓ

KEDD, SZEPTEMBER 21.
Budapest I.

6.00 Úzen az otthon. A Vöröskereszt hajtársi rádiószolgálat. 6.25 Ebresztő. Torna. Reggeli zene. 7.00 Hírek. Közlemények. 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 8.30 A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolája. 10.15 Rendőrszenekar. 11.15 Művészlemez. 11.40 Divattudósítás. 12.10 Országos Postászenekar. 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt hajtársi rádiószolgálat. 14.00 Folyamérők fuvószzenekara. 15.00 Melles Béla zenekar. 15.30 Gyermekdelután. 16.15 A rádiózenekar műsorából. 17.00 Magyar nóták. 18.00 A rádió hangversenydobogóján. 19.00 A Hungária Park Tarka estének közvetítése. 20.35 Az olajos korsó Vigjáték. 21.15 Az olasz rádió műsorából. 22.40 Szórakoztató zene.

SZERDA, SZEPTEMBER 22.
Budapest I.

6.00 Úzen az otthon. 6.25 Ebresztő. Torna. Reggeli zene. 7.00 Hírek. Közlemények. 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 8.30 A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rádióiskolája. 10.15 Hinczy László szalonzenekara. 11.15 Höfler Mária énekel. 12.10 Budapesti Leventezenekar. 13.30 Honvédeink üzennek. 14.00 Művészlemez. 15.00 Radics Gábor táncgyűjtése. 15.30 Közvetítés a sopronmgyei Szilvákany községből. 16.00 Szórakoztató zene. 17.00 Herczeg Ferenc beszél Versegről. 17.15 Se szó, se beszéd — muzsika. 18.00 Honvédműsor. 18.40 Világpolitikai kérdések. 19.00 Bajor Gizi beszél Herczeg Ferencről. 19.15 Hogyan lett a Bizáncból opera? 22.50 Herczeg Ferenc / Kornis Gyula előadása. 22.40 Filmrészletek.

APROHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Angóra sülők nagyon olcsón eladó. Nagy Ilce-u. 10. (Gerliczy-utcai vasúti átjáró.)

Eladó modern 5 szobás beköltözhető magánház 810 öf területtel. Popovics iroda, Szent János-u. 6. 742

200 kat. hold Nagykerekiben eladó. Dr. Gajzágó Budapest, Petőfi Sándor-u. 12. szám. 741

Vadgesztenyét vásárol a Vegyi és Élelmiszeripari r. t. Anyos Pál-u. 2—6. sz. Telefon 12—31. 716

Barok ebédlő, nagy szőnyeg, karosszékek, asztalok, 2 fotel, 3-as szekrények eladó. Mátyás király-ut 68. 729

Eladó keveset használt fél díofürrós hálóbutor. Cim a kiadóban. 726

Kombinátszoba, konyha, rekamiér eladó. Verő asztalos, Kapucinus-u. 11. 725

1 csolnak eladó. Árpád vezér-ut 47. 728

Allást nyee

Tanulóéányok, növendékek, kézmunka festészethez fizetéssel felvételnek. **Gobelinvarrónők** elsőrendűek állandó munkát kaphatnak. Szabadság-utca 10. ajtószám 9. 724

Önállóan dolgozó nőtlen cukrászszeget felvesz a Vadnay cukrászda Szalmárnémeti, Horthy-tér 5. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével a fenti címre kérek. 737

Rádióműszerész, ki önállóan dolgozik, jó fizetéssel alkalmazok. Rudolf Mosse hirdetőirodában, Bazárépület. 722

Keresztény festékkereskedő segéd, komoly munkakerő, kizárólag nagy gyakorlattal felvétetik. „Oktober 1.” jellegűre. 719

Hűlőnfele

Fertőtlenítést, poloska, moly és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felölősséggel irtja, Csutoras Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Kölcsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen „Hitelszövetkezettel” Bethlen István-u. 6. kapható. 603

Tizezer pengővel jóljövödelmező üzlethez társat keresek. Cim a kiadóban. 743

Másolat saját gépemén vállalom. Cim a kiadóban. 713

Varrógépjavítás egy évi felelősséggel, Jakab műszerész, Kossuth-utca 5. 729

Oktatás

Egyetemi hallgató nagy gyakorlattal középkolások előkészítését elvállalja. Cim a kiadóban. 712

Középkolások előkészítő tanfolyama. Mindennemű korrepetálás, magánvizsgákra előkészítés. Szaniszló-u. 6. 740

Lakás

Elcserélném 2 szobás öszkomfort régi béri lakómat három szobás öszkomforttal. Munkácsi-utca 4. 738

Elveszett

Elveszett Paptamási állomáson penztárca Köblös Istvánné névre szóló arékes igazolvánnyal, vásárlási könyv és 6 darab fa- és szén csekkel. Megtalálj hozzá Böllényi Sándor-u. 19. alá jutalmat kap. 735

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felelős kiadóért felelős: **Dr. Paál Árpád** és **Dr. Virág Jeromos** (Szent László-nyomda R. T. igazgatója)

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad, Szilágyi Pázs-utca 5. szám